

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá disenty k soudním rozhodnutím, tedy odlišnými názory přehlasovaných soudců, které jsou publikovány spolu s rozhodnutím. V českém kontextu jsou to především odlišná stanoviska soudců Ústavního soudu, která (navzdory absenci přímé závaznosti) zaujímají poměrně významný prostor v akademických diskusích a mohou se stát i podkladem pro budoucí změnu právního názoru. Přes tento praktický význam odlišných stanovisek je jim však věnována spíše malá pozornost, resp. se jim doposavad až na výjimky žádný text nezabýval v širším kontextu. To bylo hlavní motivací pro sepsání mé diplomové práce.

Nejdůležitějším kontextem v souvislosti s existencí disentů je jejich dopad na legitimitu rozhodnutí. Zaznívají názory, které považují odlišná stanoviska za prospěšná pro legitimitu soudů a jejich rozhodnutí, stejně jako se objevují názory zcela opačné. Primárním cílem této práce je tedy roli odlišných stanovisek analyzovat z hlediska jejich dopadů na legitimitu rozhodnutí. Jedná se o aspekt, který se celou touto prací prolíná.

Úvodem se diplomová práce zabývá vymezením pojmů *disent* a *odlišné stanovisko* a snaží se o představení zahraniční i české právní úpravy. Spolu s tím předkládá text některá zásadní dilemata pojící se s disenty. Jde nejen o uvedené spory týkající se dopadů disentů na legitimitu či kvalitu rozhodnutí. Zároveň se ukazuje, že bez bližšího zkoumání toho, co je předmětem disentů, jak prakticky vznikají nebo jaká je jejich jazyková forma, nelze učinit podložený závěr o tom, jaká jejich role skutečně je.

Nejvýznamnějšími pasážemi mého textu jsou tedy ty, ve kterých se snažím obecná východiska a argumenty, pojící se s disenty, porovnat s praxí psaní odlišných stanovisek u Ústavního soudu ČR. Judikatura Ústavního soudu a její rozsáhlá analýza, resp. analýza odlišných stanovisek tedy představuje významný zdroj, ze kterého diplomová práce čerpá, a zároveň jde o hlavní předmět mého zkoumání.

V jednotlivých kapitolách se pak ukazuje, že teoretické poučky o dopadech disentů na rozhodovací procesy soudů nemusí být za každých okolností validní. V průběhu textu se snažím o demystifikaci některých argumentů spojených s disenty, resp. se je snažím konfrontovat s realitou judikatury a průběžně tak dospívám k tomu, jaké podmínky jsou vhodné pro zavádění disentů na různé typy soudů a jaké nároky je nutné na jejich procesní úpravu klást.

Napříč celou mou prací se také ukazuje, jak úzce jsou odlišná stanoviska propojena s osobností soudce či, lépe řečeno, jak praktickým nástrojem jsou disenty z pohledu zkoumání soudcovské filozofie, např. z hlediska zdrženlivosti a aktivismu.

Všechny závěry uvedené v této diplomové práci potom mohou posloužit k návrhům konkrétních změn právní úpravy, které uvádím v závěrečné kapitole. Implicitním cílem této práce však je především také zdůraznit a ilustrovat stoupající význam odlišných stanovisek a směřovat k jejich studiu větší pozornost akademické obce, ba možná i zákonodárce, který by k jejich podrobnější úpravě mohl přistoupit.